

לקט מהלכות חנוכה

הרב אהרון אייזנטל

למשפחות שיוצאות מביתן במהלך החג

ימי חנוכה הם גם ימי פגרה, שמרבים בהם בנסיעות. לפניכם לקט הלכות למשפחות שלא תהיינה בביתם בזמן הראוי להדלקה:

א. משפחה שנמצאת בזמן הדלקת הנרות בביתה ומתעדת לנסוע לאחר מכן וללון המקום אחר, תדליק בביתה. הנרות צריכים לדלוק לפחות חצי שעה (אפשר לכבותם לאחר מכן), ורצוי לצאת רק לאחר מכן לדרך.

ב. מקום הדלקת הנרות של משפחה שנוסעת לפני זמן הדלקת נרות ועתידה לחזור לביתה בשעות הלילה תלוי בזמן היציאה:

א. 1. אם נוסעים אחרי פלג המנחה ידליקו בברכה לפני הנסיעה וישימו שמן בחנוכיה בכמות שתדלק לפחות עד חצי שעה אחרי צאת הכוכבים

ב. 2. אם יוצאים מוקדם יותר, ידליקו אחר שיחזרו (מאחר שבמקרה זה פרסום הנס הוא רק לבני הבית, יש להדליק לכל המנהגים בתוך הבית ולא בפתח הבית).

ג. משפחה שמתארכת בזמן ההדלקה בבית מארחהם, ועתידים הם לנסוע בהמשך הערב וללון בביתם או במקום אחר, אין בית מארחהם נחשב כביתם, ואינם יכולים לצאת שם ידי מצוות הדלקת נרות. עליהם להדליק במקום שילוו בו, לכשיגיעו אליו, אף שיהיה זה בשעה מאוחרת. ואם משתתפים בסעודת מצווה, ידליקו במקום האכילה אף שלא לנים שם.

ד. לעומת זאת, אם מתכוננים ללון בבית מארחהם, אזי זהו ביתם באותו יום ויכולים לעשות אחת משתיים: (א) יצאו בהדלקת המארח, וזאת ע"י שיתנו כסף כדי להיות שותפים בנר, או שיגביהו את הנר (השמן) ויעשו שותפים בו. (ב) למנהג אשכנז שנוהגים שכל אחד מבני הבית מדליק, ידליק גם האורח בברכה בחנוכיה משלו.

ה. במקרה כנ"ל אלא שלנים בדירה נפרדת, לכל הדעות צריכים להדליק נרות חנוכה בברכה בבית שלנים בו.

ו. וכן הדין במשפחה שמתארכת כל השבת, שביתה הוא המקום שבו הם לנים. ובצאת השבת, אם מתעכבים במקום האירוח עדיף להדליק באותו מקום, מיד בצאת השבת, שכן זו השעה שקבעו חכמים למצוות הדלקת הנרות, ובאותה שעה אפשר להחשיב עדיין את מקום האירוח כביתם. כאמור על הנרות לדלוק לפחות במשך חצי שעה. אך אם הם ממחרים לחזור לביתם מיד בצאת השבת, יכולים הם שלא להדליק שם אלא אחר שיחזרו לביתם בישוב.

ט. מצות הדלקת הנרות קשורה למציאות של בית, ולפיכך מי שלן בשטח פתוח, אינו יכול לקיים שם את מצוות הדלקת נרות.

לבוגרים:

א. מעיקר הדין כל בן ובת שהגיעו לגיל מצוות, חייבים בהדלקת נר חנוכה. מנהג הספרדים שאחד מבני הבית – האב או הגדול – מדליק בשביל כולם, ואילו האשכנזים נהגו שכל בן מדליק בפני עצמו, וגם ילד שלא הגיע למצוות מדליק (למנהג רוב האשכנזים).

מה דינם של בנים ובנות שאינם מצויים בביתם, כגון בחורי ישיבה, חיילים, בנות שרות לאומי? נחלקו בזה פוסקי דורנו, וגם יש הבדל מנהגים בין העדות: למנהג האשכנזים עליהם להדליק בברכה במקומות שבהם הם מצויים, ואינם נפטרים בהדלקה שבביתם. למנהג הספרדים – נחלקו הדעות. הרב עובדיה יוסף שליט"א סבור שעליהם לסכם עם אביהם שידליק עבורם והם פטורים מלהדליק. הרב אליהו זצ"ל פסק שידליקו בלא ברכה, מפני שאם לא ידליקו יבואו לחשוד בהם שאינם מקיימים מצוות. והרב שפירא זצ"ל פסק שגם הם צריכים להדליק בברכה. לכן, כדי לצאת מהספק, רצוי להשתתף בהוצאת ההדלקה עם חבר אשכנזי והוא ידליק בברכה גם בעבורם.

ביחס לבנות, בין אשכנזית ובין ספרדית, המתגוררות בדירה משלהן – רצוי שיבקשו מאביהן שידליקו בשבילן ונפטרות על ידי כך. ואם יש בת שאינה רוצה לצאת ידי חובת הדלקת הנרות, תתכוון לכך ואז תוכל להדליק בעצמה בברכה.

ב. מקום ההדלקה, לאלו שמדליקים, הוא במקום שישנים. ולכן אם מתארחים במקום מסוים בזמן הדלקת הנרות ואח"כ הולכים למקום אחר על מנת לישון, יש להמתין עד ההגעה למקום הלינה, ולהדליק באותו מקום.

ג. מי שנמצא בבית הנרות בזמן הדלקת הנרות, ובהמשך הערב ייסע למקום אחר וילון שם, ידליק נרות חנוכה בבית הנרות.

ד. זמן הדלקת נרות לכתחילה – יש נוהגים מיד אחרי שקיעת החמה, ויש נוהגים אחר צאת הכוכבים (כ-20 דק' אחר השקיעה), ורצוי להדליק בזמן הזה עד חצי שעה אחר צאת הכוכבים.

ה. חיילים ששהו בשטח בזמן הדלקת הנרות, וחזרו מאימון או סיור בשעה מאוחרת בלילה, רשאים להדליק נרות בברכה עד עלות השחר (אלא אם כן הם מעדות המזרח וסיכמו עם בני ביתם שידליקו עבורם). חייל בודד שהיה בשמירה וכדו', וכשחזר לאוהלו מצא את חבריו ישנים, לא ידליק נרות חנוכה בברכה, אלא אם כן יש לפחות שני חיילים ערים באוהל מלבד החייל המדליק.

ו. אין להדליק נרות במבנים דליקים. לפיכך במקום שאוסרים על החיילים להדליק באהלים וכדו' ידליקו החיילים את נרות החנוכה בחדר האוכל.

